



контролю з покращенням адміністрування публічних ресурсів, зокрема міжнародної фінансової допомоги.

Список використаних джерел:

1. *World Bank Group. Прес-реліз 23 лютого 2026 року. Опубліковано оновлену Оцінку потреб України у відновленні та реконструкції.* URL: <https://www.worldbank.org/ext/en/home> (дата звернення 12.06.2026)
2. *EU support for Ukraine for 2026-2027. Tim Peters and Jakub Przetacznik with Silke Maes, EPRS, European Parliament, 6 February 2026.* URL: [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_BRI\(2026\)78264](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_BRI(2026)78264) (дата звернення 12.06.2026)
3. *Senate Governmental Affairs of USA. Single Audit Act of 1984, Public Law No. 98-502.* <https://www.congress.gov/bill/98th-congress/senate-bill/1510/text> (дата звернення 12.06.2026)
4. *Retzl Kenneth J. (2017). Audits and Accountability in Non-Governmental Organizations : diss. ... doctor of Philosophy Political Science. Las Vegas.* URL: <http://dx.doi.org/10.34917/11889741>
5. *Office of Management and Budget USA (OMB). (2024). OMB uniform administrative requirements, cost principles, and audit requirements for federal awards. 2 C.F.R. § 200.* URL: <https://www.ecfr.gov>. (дата звернення 12.06.2026)
6. *Про внесення змін до Закону України «Про Рахункову палату» та деяких інших законодавчих актів України : Закон України від 30.10.2024 р. № 4042-IX.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4042-20#Text> (дата звернення 12.06.2026)
7. *Про запровадження системи управління та здійснення контролю за виконанням програм транскордонного, транснаціонального та міжрегіонального співробітництва Interreg та Interreg NEXT : Постанова Кабінету Міністрів України від 5.11.2024 р. № 1268.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1268-2024-%D0%BF#Text> (дата звернення 12.06.2026)

УДК: 336.741

Скрипник Маргарита Іванівна,

*д.е.н., професор кафедри податкового менеджменту
та фінансового моніторингу імені Миколи Чумаченка,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
м. Київ, Україна*

**ПРОБЛЕМИ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ СТАНДАРТІВ FATF У СИСТЕМУ
ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ: КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ
МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ**

Стрімкий розвиток цифрових технологій, інтеграція міжнародних фінансових ринків та зростання транскордонних фінансових операцій зумовлюють підвищення актуальності проблеми протидії відмиванню коштів, одержаних злочинним шляхом. Зростання обсягів транскордонних фінансових операцій, поширення криптовалют та інших цифрових активів створюють нові виклики для національних систем фінансового моніторингу. Відтак міжнародні стандарти Financial Action Task Force (FATF) набули статусу загальновизнаного



орієнтира для створення ефективної системи фінансового моніторингу та протидії фінансовим злочинам [1].

В Україні імплементація рекомендацій FATF є одним із ключових напрямів реформування системи фінансового моніторингу та важливою складовою виконання міжнародних зобов'язань у контексті європейської інтеграції. Реалізація зазначених стандартів спрямована на підвищення ефективності виявлення, запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, а також фінансуванню тероризму. Попри суттєвий прогрес у вдосконаленні нормативно-правової бази та наближенні її до міжнародних вимог, практичне застосування окремих інструментів фінансового моніторингу залишається недостатньо ефективним. Це зумовлено наявністю низки системних проблем, серед яких можна виокремити недостатній рівень координації між суб'єктами фінансового моніторингу, обмеженість аналітичних можливостей, потреба подальшої цифровізації відповідних процесів [2].

Міжнародна практика свідчить, що імплементація Рекомендацій FATF має різний рівень зрілості залежно від інституційної спроможності держав, розвитку фінансової системи та якості правозастосування. У більшості країн стандарти FATF інтегруються через національні системи фінансового моніторингу, які базуються на ризик-орієнтованому підході, посиленій ідентифікації клієнтів (KYC) та моніторингу підозрілих операцій [3].

З метою узагальнення міжнародного досвіду імплементації стандартів FATF у сфері протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму, доцільним є використання компаративного аналізу, що дозволяє систематизувати особливості впровадження ключових інструментів фінансового моніторингу в різних країнах та визначити рівень їх практичного застосування.

Міжнародний досвід імплементації стандартів (FATF у системи фінансового моніторингу демонструє як високий рівень уніфікації базових підходів, так і суттєву диференціацію у способах їх практичної реалізації залежно від інституційної зрілості, технологічного розвитку та рівня цифрової трансформації держав.

Ключові елементи системи фінансового моніторингу є практично універсальними для всіх розвинених юрисдикцій. Йдеться насамперед про процедури KYC, впровадження ризик-орієнтованого підходу та механізми виявлення та повідомлення про підозрілі фінансові операції у форматі STR/SAR. Зазначені інструменти становлять фундамент сучасної архітектури протидії відмиванню коштів і фінансуванню тероризму. Їх широке впровадження у різних країнах світу свідчить про високий рівень глобальної гармонізації регуляторних стандартів FATF та їх визначальну роль у формуванні міжнародної системи фінансової безпеки [4].

Водночас найбільш суттєві відмінності між країнами спостерігаються у сфері технологічної модернізації систем фінансового моніторингу. Зокрема, такі країни, як США та Сінгапур, характеризуються найвищим рівнем цифровізації,



де активно застосовуються технології штучного інтелекту, машинного навчання та автоматизованих аналітичних платформ для виявлення аномальних фінансових потоків у режимі реального часу. Це дозволяє значно підвищити швидкість і точність ідентифікації ризикових операцій, а також зменшити вплив людського фактору.

Натомість у країнах Європейського Союзу, Великій Британії, Канаді та Австралії процес цифрової трансформації фінансового моніторингу відбувається більш поступово. У цих юрисдикціях активно впроваджуються елементи автоматизації та аналітики великих даних, однак повна інтеграція систем штучного інтелекту ще перебуває на етапі розвитку або тестування. Це пов'язано як із більш жорсткими регуляторними вимогами до захисту персональних даних, так і з необхідністю забезпечення прозорості алгоритмів прийняття рішень [5].

Таким чином, ефективність імплементації стандартів FATF в українську практику визначається рівнем нормативного забезпечення, технологічною зрілістю, інституційною спроможністю та якістю координаційних механізмів між суб'єктами фінансового моніторингу.

Отже, в результаті дослідження було зроблено висновки, що національна система фінансового моніторингу України загалом відповідає базовим вимогам стандартів FATF, щодо впровадження процедур КУС, ризик-орієнтованого підходу та функціонування механізмів подання повідомлень про підозрілі фінансові операції. Водночас рівень практичної реалізації окремих елементів залишається нерівномірним, що зумовлює необхідність подальшого удосконалення системи. Передусім, пріоритетним напрямом є поглиблення цифровізації фінансового моніторингу, досвід США та Сінгапуру показав, що використання технологій штучного інтелекту, машинного навчання та автоматизованих систем аналізу транзакцій суттєво підвищує ефективність виявлення підозрілих операцій. Для України це означає необхідність переходу від фрагментарного використання цифрових інструментів до інтегрованої аналітичної платформи фінансового моніторингу на рівні держави.

Список використаних джерел:

1. Financial Action Task Force (FATF). *International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation: The FATF Recommendations*. Paris: FATF, 2025. URL: <https://www.fatf-gafi.org/en/publications/Fatfrecommendations/Fatfrecommendations.html>
2. Річний звіт Державної служби фінансового моніторингу України за 2024 рік. Київ, 2025. URL: <https://fiu.gov.ua/assets/userfiles/0350/2025/REPORT2024.pdf>
3. Financial Action Task Force (FATF). (2025). *International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism (FATF Recommendations)*. URL: <https://www.coe.int/en/web/moneyval/implementation/aml-cft-standards>
4. El Harras, M., Salahddine, M. A. (2025). *Tracking financial crime through code and law: A review of RegTech applications in AML/CFT*. *Corporate Law & Governance Review*, 7(3), 73–85. DOI: 10.22495/clgrv7i3p7
5. Commission de Surveillance du Secteur Financier (CSSF). *The new AML/CFT Regulation, the sixth AML/CFT Directive and the future EU AML/CFT supervisor*. 2024. URL: <https://www.cssf.lu/en/2024/06/the-new-aml-cft-regulation-the-sixth-aml-cft-directive-and-the-future-eu-aml-cft-supervisor/>